

СЛЕДЕЊЕ НА РАБОТАТА НА ДРЖАВНАТА КОМИСИЈА ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА КОРУПЦИЈАТА

КВАРТАЛЕН ИЗВЕШТАЈ **БР. 5**
ОКТОМВРИ – ДЕКЕМВРИ 2017 Г.

**СЛЕДЕЊЕ НА РАБОТАТА НА ДРЖАВНАТА КОМИСИЈА ЗА СПРЕЧУВАЊЕ
НА КОРУПЦИЈАТА: КВАРТАЛЕН ИЗВЕШТАЈ БР. 5 ЗА ПЕРИОДОТ ОД
1 ОКТОМВРИ ДО 31 ДЕКЕМВРИ 2017 Г.**

Издавач: Македонски центар за меѓународна соработка (МЦМС)

За издавачот:

Александар Кржаловски, прв извршен директор

Гонце Јаковлеска, извршен директор

Автори: Емина Нурединоска, Снежана Камиловска-Трповска, Наташа Иваноска, МЦМС

Лектура: Даниел Медароски

Дизајн: Кома

Контакт:

МЦМС, адреса: ул. „Никола Парапунов“ бр. 41а; пошт. фах 55, 1060 Скопје;

тел. +389/2/3065-381; факс: +389/2/3065-298; е-пошта: mcms@mcms.mk; веб-страница: www.mcms.mk

Scribd: <http://www.scribd.com/people/documents/2996697>;

SlideShare http://www.slideshare.net/mcms_mk

Facebook: <http://www.facebook.com/mcms.mk>; Twitter: http://twitter.com/mcms_mk

Сите права се задржани. Репродуцирањето, копирањето, трансмисијата или преводот на кој било дел од оваа публикација може да се изврши единствено под следните услови: со претходна дозвола на издавачот, заради цитирање во анализа на книгата и под услови изложени во продолжение.

Авторското право на оваа публикација е заштитено, но публикацијата може да се репродуцира на кој било начин без наплата за едукативни намени. За копирање во други услови, за употреба во други публикации или пак за превод или адаптација, треба да се обезбеди претходна дозвола од издавачот.

Во електронска форма публикацијата е достапна на www.mcms.mk

Подготовката на оваа публикација е во рамки на проектот „Следење на работата на Државната комисија за спречување на корупцијата од страна на јавноста“, со поддршка на Британската амбасада Скопје. Мислењата и ставовите наведени во оваа содржина не ги одразуваат секогаш мислењата и ставовите на Британската амбасада/Британската Влада.

СОДРЖИНА

1. ВОВЕД	5
2. МЕТОДОЛОГИЈА	6
<u>2.1. ИНСТРУМЕНТИ НА ИСТРАЖУВАЊЕТО</u>	6
2.1.1. ОБРАБОТКА И ПРИКАЖУВАЊЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ	7
3. ПЕРФОРМАНСИ	9
<u>3.1. КРЕИРАЊЕ АНТИКОРУПЦИСКИ СТРАТЕГИИ И ПОЛИТИКИ</u>	9
<u>3.2. НАДЗОР И КОНТРОЛА</u>	11
<u>3.3. СОРАБОТКА И ЕДУКАЦИЈА</u>	17
4. ТРАНСПАРЕНТНОСТ	19
<u>ДЕ ЈУРЕ ТРАНСПАРЕНТНОСТ</u>	20
<u>ДЕ ФАКТО ТРАНСПАРЕНТНОСТ</u>	22
5. ОТЧЕТНОСТ	25
<u>5.1. ОТЧЕТНОСТ ПРЕД ИНСТИТУЦИИТЕ</u>	25
<u>5.2. ОТЧЕТНОСТ ПРЕД ЈАВНОСТА</u>	26
<u>5.3. МИСЛЕЊА НА ГРАЃАНИТЕ ЗА ДКСК</u>	26
6. ЗАКЛУЧОЦИ	31
7. ПРЕПОРАКИ	32

ПРОЕКТ „СЛЕДЕЊЕ НА РАБОТАТА НА ДКСК“

Проектот има цел да придонесе за поголема транспарентност и отчетност, како и за јакнење на јавната свест за резултатите од работата на ДКСК. Преку проектот се следи спроведувањето на законските обврски и нивото на транспарентноста и отчетноста на ДКСК, како и нејзиниот придонес во борбата против корупцијата во Република Македонија.

Преку кварталните извештаи граѓаните и другите засегнати страни редовно ќе добиваат сеопфатни информации за резултатите од работењето на ДКСК. За самата ДКСК придобивка од надворешното следење е да добие независна оценка за своето работење.

И покрај воспоставената соработка за потребите на проектот, ДКСК не достави податоци за овој квартал.

Проектот се спроведува од септември 2016 г. до март 2018 г., од страна на Македонскиот центар за меѓународна соработка (МЦМС), а е поддржан од Британската амбасада во Македонија.

1. ВОВЕД

Согласно Законот за спречување на корупцијата, Државната комисија за спречување на корупцијата (во натамошниот текст: ДКСК) е самостојна и независна антикорупциска институција. Меѓу другото, нејзините надлежности се поврзани со процесот на креирање политики, следење и надзор, како и соработка со други државни органи со цел спречување на корупцијата.

Овој квартален извештај е петти по ред и содржи информации за степенот на исполнување на законските надлежности во периодот од октомври до декември 2017 г. Како и во претходните четириквартални извештаи, заклучоците и препораките дадени во извештајот ДКСК ќе може да ги искористи за потврдување на достигнувањата и за подобрување во областите во кои е идентификувано потфрлање.

Во периодот на спроведување на овој проект, ДКСК ги има преземено следните активности, кои наедно беа забележани како препораки во досегашните извештаи:

- Во февруари 2017 го усвои Планот и динамиката за 2017 г. за спроведување на антикорупциска проверка на легислативата на веќе донесени закони;
- Ажурирана е и ревидирана Листата на информации од јавен карактер со кои располага ДКСК;
- Започна со активности за обезбедување поддршка во координирање и реализација на активности за унапредување на примената на Законот за заштита на укажувачите;
- Во ноември 2017 подготви и достави до Собранието извештај за примени пријави од укажувачи за 2016 г.;
- Во ноември 2017 подготви и достави до Собранието посебен извештај за можни злоупотреби на буџетски средства во изборниот период за предвремените парламентарни избори одржани во 2016 г.;
- Иницира средби за соработка по различни основи со ГО и со приватниот сектор;
- Зголемен е бројот на известувања на веб-страницата за активностите кои ги имала.

2. МЕТОДОЛОГИЈА

Методологијата која се применува во кварталните извештаи се заснова на позитивните искуства во следењето на работењето на антикорупциските тела од страна на Центарот за изучување на демократијата (ЦИД) од Бугарија и на искуството на МЦМС во следењето на отвореноста на институциите.

Во овој извештај е опфатено следењето на работата на ДКСК во периодот од октомври до декември 2017 г.

2.1. ИНСТРУМЕНТИ НА ИСТРАЖУВАЊЕТО

Методологијата која се применува во извештаите се заснова на матрица на индикаторите подготвена во соработка со ЦИД.

Три групи на индикатори кои се следат во овој извештај се:

1. **Индикатори на перформансите (ИП)** - даваат одговор дали и колку ДКСК ги исполнува надлежностите коишто ѝ се дадени со Законот за спречување корупција, со Законот за спречување судир на интереси и со Законот за заштита на укажувачите;
2. **Индикатори на транспарентноста (ИТ)** - даваат одговор на достапност и пристапност на информациите поврзани со работата на ДКСК до јавноста;
3. **Индикатори на отчетноста (ИО)** - даваат одговор за степенот на остварување на таканаречената вертикална отчетност пред институциите пред кои одговара и хоризонтална отчетност кон сите други засегнати страни пред кои нема формална одговорност (други институции, граѓанскиот сектор, граѓаните, медиумите, бизнис-заедницата итн.).

Како појдовна точка во дефинирање на индикаторите користени се Законот за спречување корупцијата¹, Законот за спречување судир на интереси² и Законот за заштита на укажувачите³, како три закони врз основа на кои примарно дејствува ДКСК.

Матрицата на индикаторите е достапна на веб-страница на МЦМС⁴.

1 Закон за спречување на корупцијата („Службен весник на Република Македонија“ број 28/2002, 46/2004, 126/2006, 10/2008, 161/2008, 145/2010, 97/2015, 148/2015)

2 Закон за судир на интереси („Службен весник на Република Македонија“ број 28/2002, 46/2004, 126/2006, 10/2008, 161/2008, 145/2010, 97/2015, 148/2015)

3 Закон за заштита на укажувачите („Службен весник на Република Македонија“ број 196/2015)

4 Линк до матрицата на индикатори <http://mcms.mk/images/docs/2017/matrica-na-indikatori-dksk.pdf>

2.1.1. ОБРАБОТКА И ПРИКАЖУВАЊЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ

За разлика од минатите извештаи во кои беа застапени и податоци добиени од ДКСК, овој извештај се заснова на обработка на информациите добиени преку анализа на секундарните податоци достапни на интернет, од истражувањето со граѓанските организации и со приватниот сектор и истражувањето на јавното мислење. ДКСК одлучи да не ги достави податоците за четвртиот квартал поради несогласување со дел од содржината во Извештајот за следење на работата на ДКСК за периодот јули-септември 2017. Поради недоставените податоци, во овој извештај не е возможно да се утврдат достигнувањата во шест индикатори: ИП-6 Постапување во спречување корупција во изборниот процес, ИП-10 Евиденција и следење на анкетните листови и пријавите за промена на имотната состојба на избраните и именуваните лица, одговорно лице во јавно претпријатие, јавна установа или друго правно лице кое располага со државата, ИП 12 Целосност и актуелност на податоците од регистарот на избрани и именувани лица, ИП 17 Активности и мерки преземени од ДКСК како одговор на поднесени пријави од укажувачи, ИП-18 Постапување по пријави од граѓани и правни лица, ИП-6 Постапување по барања за пристап до информации од јавен карактер. Истражувањето со граѓанските организации, односно со приватниот сектор, ги опфаќа потписниците на меморандумите за соработка од 2010 г.⁵, односно од 2011 г.⁶.

Анкетата беше испратена до 18 граѓански организации и до девет комори и здруженија кои работат на прашања поврзани со деловниот сектор. На анкетата одговорија седум граѓански организации и две организации од бизнис-заедницата. Анкетите беа спроведени во периодот од 10 јануари до 31 јануари 2018 г.

Истражувањето на јавното мислење беше спроведено со теренска анкета во периодот од 20 јануари до 10 февруари на репрезентативен примерок од 1.001 испитаник.

За визуелно прикажување на остварувањето на индикаторите користени се три бои, и тоа:

**ЦЕЛОСНО ИСПОЛНУВАЊЕ НА ИНДИКАТОРОТ
(ЗАКОНОТ СЕ СПРОВЕДУВА ВО ЦЕЛОСТ)**

**ДЕЛУМНО ИСПОЛНУВАЊЕ НА ИНДИКАТОРОТ
(ДКСК ПОСТАПУВА ПО ЗАКОНОТ, АМА НЕДОВОЛНО)**

**ЦЕЛОСНО НЕИСПОЛНУВАЊЕ НА ИНДИКАТОРОТ (ДКСК НЕ ПОСТАПУВА ПО
НАДЛЕЖНОСТИТЕ ДЕФИНИРАНИ ВО ЗАКОНОТ)**

**ИНДИКАТОРИ ЗА КОИ НЕ ПОСТОИ НАДЛЕЖНОСТ ДЕФИНИРАНА ВО
ЗАКОНОТ**

5 Меморандум за соработка за взаемна поддршка за спречување на корупцијата и судирот на интереси меѓу граѓански организации и ДКСК http://www.dksk.org.mk/images/stories/memorandum_nvo.pdf

6 Меморандум за соработка за взаемна поддршка за спречување на корупцијата и судирот на интереси меѓу приватниот сектор и ДКСК <http://www.dksk.org.mk/images/stories/pdf/memor-pri-sek.pdf>

Бидејќи „обојувањето“ на индикаторите е поврзано со степенот на остварување на законски дефинираните обврски, индикаторите за кои не постои изрична законска основа се оставени без оваа категоризација, односно се презентирани со сива боја. Примерите се де факто индикатори за транспарентност, бидејќи тие се дефинирани како посакувана пракса којашто ДКСК треба да ја спроведува. Портокаловата се однесува и за ситуации кога ДКСК не постапила поради непостоење конкретно барање за постапување по одредена законска надлежност, како и кога не може да се утврди дали ДКСК не покренала иницијатива за преземање активности и мерки определени со закони зашто немало основ за покренување, или ДКСК нема систем за проверка на постоење основи за покренување иницијативи.

За процена на нивото на покренати случаи на корупција или судир на интереси, користен е моделот за класификација развиен во анализата „Дали антикорупцискиот модел дава резултати во Македонија?“⁷. Моделот на ниво на корупција зема предвид два параметри: позицијата во политичкиот систем или во јавната администрација на која се наоѓа избрано и именувано лице обвинето за корупција и процената на сумата пари која е злоупотребена. За потребите на оваа анализа моделот е прилагоден со дефинирање на три нивоа на корупција: високо, средно и ниско ниво. Детална класификација користена за потребите на кварталните извештаи може да се најде во Извештајот за остварувања на ДКСК во периодот од 2006 до 2015 г.

Во однос на користените термини, треба да се напомене дека низ текстот се користат термини за избрани и именувани лица со кои се опфатени избрани или именувани лица, службени лица или одговорни лица во јавни претпријатија и други правни лица што располагаат со државен капитал, а кои подлежат под Законот за спречување на корупцијата, Законот за судир на интереси и други закони врз основа на кои постапува ДКСК.

---

7 Мангова И. (2013). Дали антикорупцискиот модел носи резултати во Македонија? Клучни фактори кои го прават еден модел успешен. Скопје: Институт за демократија Социетас цивилис - Скопје. Достапна на: www.academia.edu/3081031/Is_the_Anti-Corruption_Model_Delivering_Results_in_Macedonia

3. ПЕРФОРМАНСИ

Индикаторите за перформансите даваат одговор дали и колку ДКСК ги исполнува надлежностите коишто ѝ се дадени со Законот за спречување на корупцијата, со Законот за спречување судир на интереси и со Законот за заштита на укажувачите. Индикаторите се групирани според четирите основни групи на надлежностите преку кои ДКСК може да ја остварува својата превентивна и репресивна улога во борбата против корупцијата: креирање антикорупциски политики, надзор и контрола, соработка и едукација и информирање.

3.1. КРЕИРАЊЕ АНТИКОРУПЦИСКИ СТРАТЕГИИ И ПОЛИТИКИ

ШТО ПРАВИ ДКСК ЗА ДА ПРИДОНЕСЕ КОН КРЕИРАЊЕ АНТИКОРУПЦИСКИ СТРАТЕГИИ И ПОЛИТИКИ?

Учествува во креирање и измени на антикорупциски закони

Дава мислење на предлог-закони со цел да не се донесат закони кои во себе ќе имаат одреби со кои може да се јави ризик од корупција

Ја следи и ја спроведува Државната програма за превенција и репресија на корупција и превенција и намалување појава на судир на интереси (2016-2019)⁸

ШТО РЕАЛИЗИРАЛА ДКСК ВО ПЕРИОДОТ ОД 1 ОКТОМВРИ ДО 31 ДЕКЕМВРИ 2017 Г.?

ИНДИКАТОР

ОКТОМВРИ - ДЕКЕМВРИ 2017 Г.

ИП 2

ДАВАЊЕ МИСЛЕЊА ЗА ПРЕДЛОЗИ НА ЗАКОНИ ОД ЗНАЧЕЊЕ ЗА СПРЕЧУВАЊЕ КОРУПЦИЈА

И покрај тоа што на ЕНЕР беа објавени изменувања и дополнувања на закони кои се од значење за антикорупцијата, како на пример предлог-законот за енергетика⁹, нема достапни информации за дадени мислења за предлози на закони од значење за спречување на корупцијата.

⁸ Државна програма за превенција и репресија на корупцијата и превенција и намалување појава на судир на интереси (2016-2019), достапна на: https://www.dksk.mk/fileadmin/Drzavni_programi/Drzavna_programa_2016-2019.pdf

⁹ Објавени закони на ЕНЕР: https://ener.gov.mk/default.aspx?item=pub_regulation

ИПЗ

СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРОЦЕСОТ НА АНТИКОРУПЦИСКА ПРОВЕРКА НА ЛЕГИСЛАТИВАТА (АПЛ)¹⁰

Според планот и динамиката за АПЛ на веќе донесени закони, за четвртиот квартал од 2017 година, предвидено било да се проверат шест закони¹¹. ДКСК има направено АПЛ за 5 закони од првиот квартал¹², еден закон од вториот квартал¹³ и еден закон од четвртиот квартал¹⁴.

Од ова произлегува дека ДКСК не ја следи во целост динамиката на АПЛ утврдена со Годишниот план за 2017 година.

Согласно Деловникот¹⁵ на Владата, министерствата и другите институции, задолжително треба до ДКСК да ги достават сите предлог-закони. АПЛ не е подготвена за ниту еден од 48 закони утврдени на седница на Владата во периодот од 1 октомври до 31 декември 2017 година, односно нема објавено информација за подготвена АПЛ за овие закони нити на сајтот на ДКСК, нити постои соодветен документ како дел од информациите доставени за овие 48 закони на ЕНЕР.

По барање на надлежните министерства, во овој квартал ДКСК подготви антикорупциска проверка на веќе донесени закони во изминатиот период, а тоа се Законот за изменување и дополнување на законот за укажувачите¹⁶ и на Законот за изменување и дополнување на Законот за безбедност на сообраќајот на патиштата¹⁷.

Согласно Методологијата за АПЛ¹⁸, секое министерство кое е предлагач на конкретниот закон е должно да ги зема превид препораките на ДКСК, а кога препораките не се прифатени, надлежното министерство задолжително треба да ја информира ДКСК. Нема информации дали препораките се земени предвид при подготвување на законите.

10 Антикоруциската проверка на легислативата претставува анализа и оцена на формата и содржината на правните прописи. Антикоруциска проверка ги опфаќа сите предлози на закони и по избор закони кои веќе се донесени со цел откривање, спречување и намалување на ризиците за можност од корупција и судир на интереси.

11 Закон за слободен пристап до информациите од јавен карактер, Закон за договорен залог, Закон за безбедност во снабдувањето со крв, Закон за Бирото за развој на образованието, Закон за градење и Закон за градежно земјиште

12 Закон за градежни производи, Закон за државен пазарен инспекторат, Закон за Академијата за судии и јавни обвинители, Закон за заштита на правата на пациентите

13 Закон за учебниците за основно и средно образование

14 Закон за Бирото за развој на образованието

15 Согласно глава 2. Соработка на Генералниот секретаријат со министерствата и органите на државната управа во изработката на материјалите и актите член 68, став 1 и 2 од Деловникот за работа на Владата (<http://bit.ly/2Bfz14F>), надлежните министерства се должни да ги достават законите за АПЛ до ДКСК.

16 https://www.dksk.mk/fileadmin/APL/Izvestaj_za_antikorupcsika_proverka_na_predlog_na_zakon_za_imenuvanje_i_dopolnuvanje_na_zakonot_za_zastita_na_ukazuvaci.pdf

17 https://www.dksk.mk/fileadmin/APL/Izvestaj_za_antikorupciska_proverka_na_predlog_na_zakon_za_imenuvanje_i_dopolnuvanje_na_zakonot_za_bezbednost_na_soobrakajot_na_patistata.pdf

18 Фаза од законодавниот процес во која ќе се направи антикорупциска проверка на легислативата https://www.dksk.mk/fileadmin/PDF/Methodologija_za_antikorupciska_proverka_na_legislativata.pdf

3.2. НАДЗОР И КОНТРОЛА

Кои мерки и активности ги презема ДКСК за да спроведува надзор и контрола утврдени со Законот за спречување на корупцијата, со Законот за спречување судир на интереси, со Законот за заштита на укажувачите и со Изборниот законик?

Покренува иницијативи пред други надлежни институции, доколку утврди дека постои сомневање за злоупотреби на буџетските средства и средства од јавни фондови за изборна кампања или каква било политичка активност

Презема активности за случаи кога ќе утврди дека постојат привилегии или дискриминација по однос на договорите, јавните набавки и другите зделки по изборите

Им дава мислење на државните институции за примена на одредбите од Законот за спречување на корупцијата за време на избори

Покренува иницијативи пред други надлежни институции доколку постои сомневање во финансиско-материјалното работење на политичките партии, синдикатите и здруженијата и фондациите

Покренува иницијативи за разрешување на избрани или именувани лица

Покренува иницијативи за поведување постапка за кривично гонење на избрани или именувани лица

Евидентира и следи промени на имотната состојба на избраните и именуваните лица

Води регистар во кој треба да се внесени сите избрани и именувани лица

Го евидентира стекнувањето акции и удели на избрани и именувани лица, доколку акциите се на правно лице врз кое институцијата во која работи врши надзор

Постапува по претставки на граѓаните кои поднеле пријава незадоволни од одлуката донесена врз основа на дискрециско овластување и кои сметаат дека одлуката е донесена поради корумпираност

ШТО РЕАЛИЗИРАЛА ДКСК ВО ПЕРИОДОТ ОД 1 ОКТОМВРИ ДО 31 ДЕКЕМВРИ 2017 Г.?

ИНДИКАТОР

ОКТОМВРИ - ДЕКЕМВРИ 2017 Г.

ИП 4

СЛЕДЕЊЕ НА МОЖНИТЕ ЗЛОУПОТРЕБИ НА БУЏЕТСКИТЕ СРЕДСТВА, ЈАВНИТЕ ФОНДОВИ И СРЕДСТВАТА НА ЈАВНИ ПРЕТПРИЈАТИЈА И ДРУГИ ПРАВНИ ЛИЦА ШТО РАСПОЛАГААТ СО ДРЖАВЕН КАПИТАЛ

ДКСК во ноември подготвила посебен извештај за можни злоупотреби на буџетските средства за финансирање на изборната кампања или други политички активности за парламентарните избори одржани во декември 2016 година.

ДКСК постапуваше по предмети поврзани со локалните избори одржани во октомври 2017 г., но сè уште нема подготвено посебен извештај.

ИП 5

СЛЕДЕЊЕ СЛУЧАИ ЗА ПРИВИЛЕГИИ ИЛИ ДИСКРИМИНАЦИЈА ПО ОДНОС НА ДОГОВОРИТЕ, ЈАВНИТЕ НАБАВКИ И ДРУГИТЕ ЗДЕЛКИ ПО ИЗБОРИТЕ ВО БОРБАТА ПРОТИВ КОРУПЦИЈАТА

Согласно Законот за спречување на корупцијата, ДКСК има надлежност да врши увид во сите договори, јавни набавки и други зделки поврзани со остварување профит склучени, односно извршени по завршувањето на изборите меѓу државни органи, домашни или странски правни лица, како и сите дозволи, концесии и други одлуки.

Од достапните информации не може да се констатира дали ДКСК има отворено вакви случаи.

ИП 6

ПОСТАПУВАЊЕ ВО СПРЕЧУВАЊЕ КОРУПЦИЈА ВО ИЗБОРНИОТ ПРОЦЕС

Во изборен период, државните органи, институции и поединци може да бараат мислење од ДКСК дали може да преземат одредени активности поврзани со користењето и располагање со буџетските средства во изборниот период. На 16.11.2017 г. на својата веб-страница ДКСК објави соопштение со кое укажува дека со завршување на локалните избори, завршува обврската на институциите утврдена со членовите 11 и 12 од Законот за спречување на корупцијата, односно тие не се должни да бараат мислење од ДКСК за донесување одлуки кои произлегуваат од нивната надлежност и тековното работење¹⁹.

ДКСК одржа три јавни седници на 12.10²⁰, 01.11²¹ и 23.11²² на кои разгледуваше 15 случаи во врска со непочитување одредби од Изборниот законик.

19 <https://goo.gl/qdE1HF>

20 <https://goo.gl/YqkMdA>

21 <https://goo.gl/YRaBUb>

22 <https://goo.gl/5gq6DM>

ИНДИКАТОР

ОКТОМВРИ - ДЕКЕМВРИ 2017 Г.

ИП 7

ПОКРЕНУВАЊЕ
ИНИЦИЈАТИВИ
ПРЕД НАДЛЕЖНИТЕ
ОРГАНИ ЗА КОНТРОЛА
НА ФИНАНСИСКО-
МАТЕРИЈАЛНОТО РАБОТЕЊЕ
НА ПОЛИТИЧКИТЕ ПАРТИИ

ДКСК во извештајниот период нема покренато иницијативи пред надлежните органи за контрола на финансиско-материјалното работење на политичките партии.

ИП 8

ПОКРЕНУВАЊЕ
ИНИЦИЈАТИВИ ЗА
ПОВЕДУВАЊЕ ПОСТАПКА
ПРЕД НАДЛЕЖНИТЕ
ОРГАНИ ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ,
РАСПОРЕДУВАЊЕ,
СМЕНУВАЊЕ, ИЛИ ПРИМЕНА
НА ДРУГИ МЕРКИ НА
ОДГОВОРНОСТ НА ИЗБРАНИ
ИЛИ ИМЕНУВАНИ ЛИЦА,
НА СЛУЖБЕНИ ЛИЦА ИЛИ
ОДГОВОРНИ ЛИЦА ВО
ЈАВНИ ПРЕТПРИЈАТИЈА И
ДРУГИ ПРАВНИ ЛИЦА ШТО
РАСПОЛАГААТ СО ДРЖАВЕН
КАПИТАЛ

ДКСК на јавна седница има донесено одлука со која се усвојува приговор во врска со непочитување на член 8-а став 1 алинеа 3 од Изборниот законик и презела мерки согласно одредбите од Законот за спречување на корупцијата и побарала од органот да постапи по барањето на Државната комисија за спречување на корупцијата. Барањето е да се поништат одлуки за распоредување на вработени во јавниот орган кои биле направени за време на периодот од денот на донесувањето на Одлуката за распишување избори, па до завршувањето на изборите за избор на градоначалник или членови на советот, односно до конституирањето на советот на општините и градот Скопје.

Согласно достапните информации од заклучоци на седница на ДКСК, се очекува по добиениот одговор од органот дека нема да постапи по истите барања ДКСК да покрене иницијатива за поведување постапка пред надлежниот орган - Министерството за здравство на Република Македонија, за разрешување на службеното лице кое одбива спроведување на барањето.

ИП 9

ПОКРЕНУВАЊЕ
ИНИЦИЈАТИВИ ЗА
ПОВЕДУВАЊЕ ПОСТАПКА
ЗА КРИВИЧНО ГОНЕЊЕ НА
ИЗБРАНИ ИЛИ ИМЕНУВАНИ
ЛИЦА, НА СЛУЖБЕНИ ЛИЦА
ИЛИ ОДГОВОРНИ ЛИЦА ВО
ЈАВНИ ПРЕТПРИЈАТИЈА,
ЈАВНИ УСТАНОВИ И
ДРУГИ ПРАВНИ ЛИЦА ШТО
РАСПОЛАГААТ СО ДРЖАВЕН
КАПИТАЛ

Врз основа на случајот спомнат во ИП 8, поради постоење основи за сомневање за сторено кривично дело злоупотреба на службената положба и овластување, ДКСК има одлука за да покрене иницијатива за поведување постапка за кривично гонење на истото до надлежниот јавен обвинител.

ИП 10

**ЕВИДЕНЦИЈА И СЛЕДЕЊЕ
НА АНКЕТНИТЕ ЛИСТОВИ
И ПРИЈАВИТЕ ЗА
ПРОМЕНА НА ИМОТНАТА
СОСТОЈБА НА ИЗБРАНИТЕ
И ИМЕНУВАНИТЕ ЛИЦА,
НА ОДГОВОРНО ЛИЦЕ ВО
ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ,
ЈАВНА УСТАНОВА ИЛИ
ДРУГО ПРАВНО ЛИЦЕ КОЕ
РАСПОЛАГА СО ДРЖАВЕН
КАПИТАЛ**

Според податоците во изданијата на Службен весник објавени во овој период, објавени се одлуки за именување и избор на 326 лица и одлуки за разрешување од функција на 115 лица. Согласно Законот за спречување на корупцијата, сите овие лица имаат обврска да поднесат анкетен лист, со кој се утврдува состојбата на имотот при изборот, односно при престанување на функцијата.

При проверка на базата на податоци со анкетните листови на ДКСК, од 326 новоименувани и избрани лица, објавени се анкетните листови на 68 (20,86%). За 258 (79,14%) лица анкетните листови не се достапни на веб-страницата. Најголем број од недостапните анкетни листови се однесуваат на лица кои се избрани на функции во управните одбори на училишта, болници, универзитетска клиника, меѓуопштински центри, судии, но и на двајца пратеници и еден министер.

И покрај барањата на граѓанските организации и општо добрите воспоставени практики за отчетност, анкетните листови и при завршување на функцијата да бидат јавно достапни за увид, сепак сегашниот систем на ДКСК ваквите анкетни листови по завршување на функцијата автоматски се повлекуваат од веб-страницата. За потребите на овој извештај се следи воспоставената пракса и при проверка на достапноста на анкетните листови на 115 лица за коишто се објавени одлуки за разрешување во службен весник, за 53 од нив (46,09%) сè уште има достапен анкетен лист од функцијата која им престанала.

ИП 11

**ПОВЕДУВАЊЕ ПОСТАПКИ ЗА
СЛУЧАИ НА СУДИР
НА ИНТЕРЕСИ**

ДКСК постапувала по три предмети со кои се опфатени 5 функционери на ниско ниво. ДКСК за сите лица изрекла мерка јавна опомена. Нема информација колку предмети покренала ДКСК во овој период и дали врз основа на допрен глас за судир на интреси кај функционери на високо ниво покренале предмет.

ИНДИКАТОР

ОКТОМВРИ - ДЕКЕМВРИ 2017 Г.

ИП 12

ЦЕЛОСНОСТ И АКТУЕЛНОСТ
НА ПОДАТОЦИТЕ ОД
РЕГИСТАРОТ НА ИЗБРАНИ И
ИМЕНУВАНИ ЛИЦА

Според податоците од Службен весник на Република Македонија, во периодот на известување објавени се одлуки за именување и избор на 326 лица. Според Законот, за сите именувани и избрани лица институциите коишто ги именувале до ДКСК во рок од 15 дена треба да достават податоци за ажурирање на Регистарот за избрани и именувани лица. При проверка на податоците во регистарот објавени се податоци во регистарот за 10 лица (3,07%).

ДКСК согласно член 63б став 1 од Законот за спречување на корупцијата може да поведе иницијатива за прекршочни постапки за неисполнување на обврските за неподнесување на податоците потребни за ажурирање на Регистарот. Висината на глобите се движи до 2.000 евра во денарска противвредност за инситуцијата и 200 евра за раководното лице. За периодот на известувањето нема податок дали ДКСК постапила согласно законот и дали поднела прекршочни пријави за институциите коишто не доставиле податоци за избрани и именувани лица. За периодот на известување нема податок дали ДКСК постапила согласно законот и дали поднела прекршочни пријави за институциите коишто не доставиле податоци за избрани и именувани лица.

Според податоците во службените весници во периодот на известување, објавени се одлуки за престанок или разрешување на 115 лица. При проверка на податоците во регистарот, објавени се информации за престанок на функцијата за 9 (7,83%) лица.

ИП 13

ПОСТАПУВАЊЕ ПО ПРИЈАВИ
ЗА СТЕКНУВАЊЕ УДЕЛИ ИЛИ
АКЦИИ

Нема информации дали до ДКСК е поднесена пријава, ниту дали постапувала по сопствена иницијатива по вакви случаи. ДКСК нема воспоставено механизам со кој ќе може да утврди дали службено лице во рок од три години по престанокот на вршењето јавни овластувања или должности постапило согласно Законот за спречување судир на интереси.²³

ИП 14

ПОСТАПУВАЊЕ ПО
ПОДНЕСЕНИ ПРИЈАВИ ЗА
ПОСТОЕЊЕ КОРУПЦИЈА ОД
ГРАЃАНИ ИЛИ ОД ПРАВНИ
ЛИЦА НЕЗАДОВОЛНИ ОД
ОДЛУКА ДОНЕСЕНА ВРЗ
ОСНОВА НА ДИСКРЕЦИСКО
ОВЛАСТУВАЊЕ И КОИ
СМЕААТ ДЕКА ТАА ОДЛУКА
Е ДОНЕСЕНА ПОРАДИ
КОРУМПИРАНОСТ

Нема информации дали до ДКСК се доставени претставки на граѓани незадоволни од одлука донесена врз основа на дискрециско овластување и кои сметаат дека таа одлука е донесена поради корумпираност.

ИНДИКАТОР

ОКТОМВРИ - ДЕКЕМВРИ 2017 Г.

ИП 15

ПОКРЕНУВА ИНИЦИЈАТИВА ПЕРЕД НАДЛЕЖНИТЕ ОРГАНИ ЗА КОНТРОЛА НА ФИНАНСИСКО-МАТЕРИЈАЛНОТО РАБОТЕЊЕ НА СИНДИКАТОТ

Нема информации дали ДКСК има покренато иницијативи пред надлежните органи за контрола на финансиско-материјалното работење на синдикати.

ИП 16

ПОКРЕНУВА ИНИЦИЈАТИВА ПЕРЕД НАДЛЕЖНИТЕ ОРГАНИ ЗА КОНТРОЛА НА ФИНАНСИСКО-МАТЕРИЈАЛНОТО РАБОТЕЊЕ НА ЗДРУЖЕНИЈАТА И НА ФОНДАЦИИТЕ

Нема информации дали ДКСК има покренато иницијативи пред надлежните органи за контрола на финансиско-материјалното работење на здруженија и фондации.

ИП 17

АКТИВНОСТИ И МЕРКИ ПРЕЗЕМЕНИ ОД ДКСК КАКО ОДГОВОР НА ПОДНЕСЕНИ ПРИЈАВИ ОД УКАЖУВАЧИ ЗА НЕОБЕЗБЕДЕНА НИВНА ЗАШТИТА.

Овластените, односно раководните лица на институциите до кои се врши заштитено внатрешно и надворешно пријавување се должни до ДКСК да доставуваат полугодишни извештаи за примени пријави од укажувачи. Доколку не постапат по ова, може на институцијата да ѝ се изрече казна во износ од 4.000 евра. Казна во износ од 30% од казната изречена за институцијата ќе му се изрече и на одговорното лице во институцијата. Нема информации дали и колку институции во овој квартал доставиле полугодишни извештаи до ДКСК.

Јавните институции имаат обврска да достават информација со име и презиме на овластеното лице за прием на пријави од укажувачи, неговото работно место, телефонскиот број за контакт и поштенската и електронската адреса²⁴. Нема информации дали и колку институции доставиле информација за овластено лице за прием на пријави од укажувачи.

Нема информации дали ДКСК презела конкретни активности за да ги информира и едуцира институциите за нивната обврска да постават лице за прием на пријави од укажувачи и да достават информација за тоа лице.

Нема информации дали ДКСК отворила предмет по кој постапувала, а е во врска со заштита на укажувачите.

ДКСК организира дводневна работилница на тема „Превенција на корупцијата, судирот на интереси и заштита на укажувачите“. ДКСК потпиша меморандум за соработка со Транспаренси интернешнл Македонија кој меѓу другото, опфаќа соработка во активностите за зајакнување на ефикасната примената на Законот за заштита на укажувачите.

ИНДИКАТОР

ОКТОМВРИ - ДЕКЕМВРИ 2017 Г.

ИП 18

ПОСТАПУВАЊЕ ПО ПРИЈАВИ
ОД ГРАЃАНИ И ОД ПРАВНИ
ЛИЦА

Нема информација дали и колку предмети отворила и по колку постапувала Комисијата во овој квартал.

3.3 СОРАБОТКА И ЕДУКАЦИЈА

Преку едукацијата на органите надлежни за откривање и гонење на корупцијата и другите видови криминал, ДКСК може да придонесува за зајакнување на капацитетите на органите на државната управа. ДКСК има законска обврска да презема активности на планот на едукацијата на органите надлежни за откривање и гонење на корупцијата и сите други институции.

ШТО РЕАЛИЗИРАЛА ДКСК ВО ПЕРИОДОТ ОД 1 ОКТОМВРИ ДО 31 ДЕКЕМВРИ 2017 Г.?

ИНДИКАТОР

ОКТОМВРИ - ДЕКЕМВРИ 2017 Г.

ИП 19

СОРАБОТКА СО ДРУГИ
ДРЖАВНИ ИНСТИТУЦИИ
ВО МАКЕДОНИЈА И ВО
СТРАНСТВО

ДКСК ја прошири својата соработка во овој период преку одржување неколку средби проследени со склучување два меморандуми за соработка, од кои еден со Агенцијата за спречување на корупцијата од Црна Гора кој има за цел размена на искуства, информации и техничка помош и поддршка заради унапредување на нивната работа во рамките на законските надлежности, а се однесува на широк спектар на прашања во врска со спречување на корупцијата, промовирање на системот на интегритет и добро управување. Вториот меморандум е со Правниот факултет „Јустинијан Први“ Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ кој е во насока на унапредување и проширување на соработката со научните и образовните институции во Република Македонија.

ДКСК одржа работен состанок со Оценската мисија базирана на предмети во областа на висок профил на корупција, организиран криминал и перење пари, како и средба со претставници на Правната канцеларија на Бирото за меѓународна борба против наркотици и спроведување на законите при Амбасадата на САД во Република Македонија.

Претставници од ДКСК присуствуваа на Регионалниот форум за ефикасно утврдување и процена на ризикот од корупција во јавните институции што се одржа во Словенија.

Во периодот од 18 до 20 октомври 2017 година, работната група за спроведување на Анализата на дискрециските овластувања на носителите на јавни функции, одржа работилница на која се разгледуваа извештаите за самопроцена доставени од органите и институциите.

25 Целта на Оценската мисија е да ѝ обезбеди на Европската комисија процена на капацитетот на земјата за ефикасно решавање на предметите од висок профил на корупција преку анализа на предмети и применетата методологија, постапка и техника во врска со нив.

ИНДИКАТОР

ОКТОМВРИ - ДЕКЕМВРИ 2017 Г.

ИП 20

СПРОВЕДУВАЊЕ АКТИВНОСТИ ВО РАМКИТЕ НА МЕМОРАНДУМОТ ЗА СОРАБОТКА ВО БОРБАТА ПРОТИВ КОРУПЦИЈАТА И СУДИРОТ НА ИНТЕРЕСИ СО ГРАЃАНСКИОТ СЕКТОР

МЦМС од 10 јануари до 31 јануари 2018 г. спроведе онлајн анкета со потписниците на Меморандумот за соработка, со којашто се оценуваше соработката на ДКСК со граѓанските организации во периодот октомври-декември 2017 г. Анкетата беше испратена до сите 18 потписници, а на неа беше одговорено од страна на седум организации.

Три организации упатиле иницијативи до ДКСК и иницијативите биле прифатени. Иницијативите за соработка на две организации резултирале со повеќе одржани средби и потпишување меморандуми за соработка. ДКСК со Транспаренси интернешнл Македонија (ТИ-М) ќе соработува во насока на ефективно спроведување на Законот за заштита на укажувачите, а со Институтот за демократија Социетас цивилис (ИДСЦС) ќе ја реактивираат програмата за едукација на ученици на тема корупција. На барање на Платформата на ГО за борба против корупцијата, одржана е средба со претставници од Комисијата.

Ниту една од организациите во овој период не добиле покана за учество на настан кој го организирал ДКСК.

Запрашани како ја оценуваат севкупната соработка, четири (57,14%) од организациите рекле дека немало соработка, а три (42,86%) од организациите рекле дека соработката била добра, но треба да се подобри.

Иако во Годишната програма за работа за 2017 година е предвидено одржување редовни квартални состаноци со потписниците на Меморандумот, вакви средби не се одржуваат.

ИП 21

СПРОВЕДУВАЊЕ АКТИВНОСТИ ВО РАМКИТЕ НА МЕМОРАНДУМОТ ЗА СОРАБОТКА ВО БОРБАТА ПРОТИВ КОРУПЦИЈАТА И СУДИРОТ НА ИНТЕРЕСИ СО ПРИВАТНИОТ СЕКТОР

МЦМС од 10 јануари до 10 февруари 2018 г. спроведе онлајн анкета со потписниците на Меморандумот за соработка, со којашто се оценуваше соработката на ДКСК со приватниот сектор во периодот октомври-декември 2017 г. Анкетата беше испратена до сите девет потписници, а на неа беше одговорено од страна на два потписници на Меморандумот.

Двете организации немале остварено никаков вид соработка со ДКСК во последниот квартал од 2017 г. Исто така, на веб-страницата на ДКСК нема имформација за одржана средба.

Иако во Годишната програма за работа за 2017 г. е предвидено одржување редовни квартални состаноци со потписниците на Меморандумот, вакви состаноци не се одржани во извештајниот период.

ИП 22

ПРЕЗЕМЕНИ АКТИВНОСТИ НА ПЛАНОТ НА ЕДУКАЦИЈАТА НА ОРГАНИТЕ, НАДЛЕЖНИ ЗА ОТКРИВАЊЕ И ГОНЕЊЕ НА КОРУПЦИЈАТА И ДРУГИТЕ ВИДОВИ КРИМИНАЛ

Во соработка со инструментот ТАИЕКС (TAIEX) на Европската комисија и во партнерство со Антикорупциската агенција на Република Италија, ДКСК организирала дводневна меѓународна работилница на тема „Превенција на корупцијата, судирот на интереси и заштита на укажувачите“.

4. ТРАНСПАРЕНТНОСТ

Транспарентноста подразбира достапност и пристапност на информациите поврзани со работата на ДКСК до јавноста.

Кои се законски (де јуре) утврдените обврски на ДКСК за обезбедување транспарентност?

ДКСК е должна редовно да ја известува јавноста за преземените мерки и активности и за резултатите од своето работење

ДКСК е должна да го објавува годишниот извештај во средствата за јавно информирање

ДКСК е должна да ја известува јавноста за случаите на судир на интереси по кои таа постапувала

Што е потребно ДКСК да објавува за да обезбеди целосна транспарентност на своето работење, и покрај тоа што нема експлицитна законска обврска (де факто транспарентност)?

Годишни програми и извештаи за својата работа

Информации за преземени мерки и активности на комисијата

Информации од одржани седници на комисијата

Дадени мислења на предлог-закони по спроведена антикорупциска проверка на легислативата

Информации за остварена соработка со граѓански организации

ДЕ ЈУРЕ ТРАНСПАРЕНТНОСТ

26

ИНДИКАТОР

ОКТОМВРИ - ДЕКЕМВРИ 2017 Г.

ИТ-2

ПРИСТАП ДО РЕГИСТАРОТ НА ИЗБРАНИ И ИМЕНУВАНИ ЛИЦА

Пристап до Регистарот на избрани и именувани лица е овозможен, меѓутоа постојат низа недостатоци кои практично ја усложнуваат или прават недоволно корисна неговата функција.

Пристапот до податоци е ограничен во однос на пребарувањето и прегледноста на регистарот. Пребарувањето по збор во полето означено со „Пребарај обрасци“ е овозможено само за име и презиме. Пребарувањето со користење дел од името на институција не е овозможено преку опцијата „Пребарај обрасци“. На пример, при впишување на зборот „Општина“, во делот за пребарување „Пребарај обрасци“, резултатот нема ниеден запис. Преку опцијата „Одбери институција“ може да се дојде до податоци за општини доколку се избере една по една општина којашто е внесена во Регистарот. Се забележува и дека има недоследности при пополнување на Регистарот, бидејќи во опцијата „Одбери институција“ има записи „Градоначалник“.

Регистарот на избрани и именувани лица нема „историја на промени“ која дозволува преглед за почетокот и крајот на извршувањето на функцијата на секое избрано и именувано лице. Постоенето „историја на промени“, односно историски податоци за промените на информациите за секој од записите, овозможува анализа на промените кои настанале, а исто така овозможува оценување на веродостојноста и актуелноста на податоците за одреден запис.

Регистарот не содржи датум на внесување на податоците со цел да може да се утврди ажурното евидентирање на доставените обрасци.

Нема можност да се зачува целата база на податоци со цел да се прави компјутерска анализа/ обработка на податоците.

Регистарот не е достапен во формат на отворени податоци.

ИТ-3

ОБЈАВЕНИ АНКЕТНИ ЛИСТОВИ И ПРИЈАВИ ЗА ПРОМЕНА ВО ИМОТНАТА СОСТОЈБА НА ВЕБ- СТРАНИЦАТА НА ДКСК

Врз основа на податоците достапни на веб-страницата mkopen²⁶ којашто ги следи измените направени во базата на податоци на анкетните листови, во овој квартал во базата е направена измена на 1.681 записи на јавни функционери. Овие измени вклучуваат 1.367 нови анкетни листови и 314 пријави за промена на имотната состојба.

26 OpendataMacedonia, <https://data-mkopen.rhcloud.com/>

ИНДИКАТОР

ОКТОМВРИ - ДЕКЕМВРИ 2017 Г.

ИТ- 4

ОБЈАВЕН ПОСЕБЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА МОЖНИТЕ ЗЛОУПОТРЕБИ НА БУЏЕТСКИТЕ СРЕДСТВА ЗА ИЗБОРНА КАМПАЊА ИЛИ ЗА ФИНАНСИРАЊЕ ИЗБОРНА И ДРУГА ПОЛИТИЧКА АКТИВНОСТ

ДКСК има подготвено посебен извештај за предвремените парламентарни избори 2016г. и истиот е достапен на веб страницата.

ИТ- 6

ОБЈАВУВАЊЕ ИНФОРМАЦИИ ЗА СЛУЧАИТЕ НА СУДИР НА ИНТЕРЕСИ ПО КОИ ДКСК ПОСТАПУВА И МЕРКИ И АКТИВНОСТИ КОИ ГИ ПРЕЗЕЛА

Во извештајниот период ДКСК има изречено мерка јавна опомена за пет лица во рамките на три отворени предмети и истите се објавени на веб-страницата. Меѓутоа, не се достапни информации за бројот на отворени предмети по колку вкупно предмети постапувала Комисијата.

ИТ-8

ЈАВНО ДОСТАПНИ ИНФОРМАЦИИ ЗА АКТИВНОСТИТЕ НА ДКСК

ДКСК има подготвено годишен извештај за примени пријави од укажувачи за 2016 г. и истиот е достапен на веб-страницата.

ИТ-9

ЈАВНО ДОСТАПНИ ИНФОРМАЦИИ ЗА АКТИВНОСТИТЕ НА ДКСК

Во периодот на известување беа објавени вкупно 29 соопштенија на веб-страницата на ДКСК.

На веб-страницата објавени се информации за одржани три јавни седници, и тоа на 6 и 13 октомври. Одржувањето јавни седници е обврска на ДКСК кога постапува по поднесени приговори за непочитување забрана за користење буџетски средства за време на избори, вработување или користење канцелариски простор, опрема и службени возила на институции за изборна кампања.

Исто така достапни се информации за одржаните средби и клучени меморандуми, како и учество на конференции во Македонија и во странство.

На веб-страницата објавени се три изречени мерки јавна опомена, меѓутоа нема датум кога истите се објавени.

Објавени се финансиските извештаи на учесниците во изборниот процес и едно известување дека не е потребно веќе да се бара мислење за прашања поврзани со трошење на буџетски средства и јавни фондови за време на изборен процес.

ДЕ ФАКТО ТРАНСПАРЕНТНОСТ

ИНДИКАТОР

ОКТОМВРИ - ДЕКЕМВРИ 2017 Г.

ИТ-12

ТРАНСПАРЕНТНОСТ
ВО ПРОЦЕСОТ НА
АНТИКОРУПЦИСКА
ПРОВЕРКА НА
ЛЕГИСЛАТИВАТА (АПЛ)

Не е објавен планот за динамика за проверка на АПЛ.

На веб-страницата достапни се извештаите од антикорупциската проверка на Законот за заштита на правата на пациентите, Законот за Бирото за развој на образованието, Законот за учебници за основно и средно образование и Законот за градежни производи.

Нема информации за периодот кога е правена АПЛ и кога извештаите се објавени на веб-страницата.

ИТ-13

ПРИСТАП ДО АНКЕТНИТЕ
ЛИСТОВИ И ПРИЈАВИТЕ ЗА
ПРОМЕНА ВО ИМОТНАТА
СОСТОЈБА, ОБЈАВЕНИ ОД
СТРАНА НА ДКСК

На веб-страницата постои линк до базата на податоци којашто ги содржи податоците од анкетните листови на лицата кои имаат законска обврска да поднесат пријава за имотната состојба.

Податоците се достапни само додека се врши јавната функција. Штом лицето веќе не ја врши јавната функција, податоците од неговиот/ нејзиниот анкетен лист веќе не се јавно достапни на веб-страницата.

Во годишниот извештај на ДКСК е наведено дека е изготвено ИТ решение за електронско поднесување на анкетните листови и на изјавите на интереси, но за негово ставање во употреба, според ДКСК, неопходни се измени во соодветните закони. Со ова ИТ решение очекуваат да се отстранат сите недостатоци евидентирани во сегашната база на податоци на анкетните листови:

1. непостоење можност да се зачува целата или дел од базата на податоци со цел да се прави компјутерска обработка на податоците;
2. непостоење „историја на промени“ за секој од анкетните листови, односно за секое лице, со што не се дозволува следење на промените за секој запис одделно.

ИТ-14

ДОСТАПНИ ИНФОРМАЦИИ
ЗА ПОДНЕСЕНИ ПРЕТСТАВКИ
ОД ГРАЃАНИН ИЛИ ПРАВНО
ЛИЦЕ НЕЗАДОВОЛНИ
ОД ОДЛУКА ДОНЕСЕНА ВРЗ
ОСНОВА НА ДИСКРЕЦИОНО
ОВЛАСТУВАЊЕ И КОИ СМЕ-
ТААТ ДЕКА ТАА ОДЛУКА Е
ДОНЕСЕНА ПОРАДИ КОРУМ-
ПИРАНОСТ

ДКСК не води ваква статистика за поднесени претставки од граѓанин или правно лице незадоволни од одлука донесена врз основа на дискреционо овластување и кои сметаат дека таа одлука е донесена поради корумпираност.

ИНДИКАТОР

ОКТОМВРИ - ДЕКЕМВРИ 2017 Г.

ИТ-15

ДОСТАПНОСТ НА ИНФОРМАЦИИ ДАЛИ НЕКОЕ СЛУЖБЕНО ЛИЦЕ ВО РОК ОД ТРИ ГОДИНИ ПО ПРЕСТАНОКОТ НА ВРШЕЊЕТО НА ЈАВНИТЕ ОВЛАСТУВАЊА ИЛИ ДОЛЖНОСТИ, ОДНОСНО ПО ПРЕСТАНОКОТ НА ВРАБОТУВАЊЕТО, СЕ ВРАБОТИЛО ВО ТРГОВСКОТО ДРУШТВО ВО КОЕ ВРШЕЛО НАДЗОР ИЛИ ИМАЛО ВОСПОСТАВЕНО КАКОВ БИЛО ДОГОВОРЕН ОДНОС ПРИ ВРШЕЊЕТО НА ЈАВНИТЕ ОВЛАСТУВАЊА ИЛИ ДОЛЖНОСТИ

ДКСК нема воспоставено систем за следење дали некое службено лице во рок од три години по престанокот на вршењето на јавните овластувања или должности, односно по престанокот на вработувањето, се вработило во трговското друштво во кое вршело надзор или имало воспоставено каков било договорен однос при вршењето на јавните овластувања или должности.

ИТ-16

ДОСТАПНОСТ НА ИНФОРМАЦИИТЕ ЗА ПОСТОЕЊЕ ИЛИ НЕПОСТОЕЊЕ ПРИЈАВИ ЗА СТЕКНУВАЊЕ, ПО КОЈ БИЛО ОСНОВ, АКЦИИ, ОДНОСНО УДЕЛИ ВО ПРАВНОТО ЛИЦЕ ВО КОЕ РАБОТЕЛО, ОДНОСНО ВРШЕЛО НАДЗОР СЛУЖБЕНОТО ЛИЦЕ ПО ПРЕСТАНОК НА ВРШЕЊЕТО НА ЈАВНИТЕ ОВЛАСТУВАЊА ИЛИ ДОЛЖНОСТИ

ДКСК нема објавени информации за постоење ваков случај.

ИТ-17

ДОСТАПНОСТ НА ИНФОРМАЦИИ ЗА ПРИЈАВИ ОД УКАЖУВАЧИ ЗА НЕОБЕЗБЕДЕНА ЗАШТИТА ВО СООДВЕТНАТА ИНСТИТУЦИЈА

ДКСК нема објавено информации за постоење или непостоење пријави од страна на укажувачи за необезбедување заштита во соодветната институција.

ИНДИКАТОР

ОКТОМВРИ - ДЕКЕМВРИ 2017 Г.

ИТ-18

ДОСТАПНИ ИНФОРМАЦИИ
ЗА АКТИВНОСТИ И МЕРКИ
ПРЕЗЕМЕНИ ОД СТРАНА
НА ДКСК КАКО ОДГОВОР
НА ДОБИЕНИ ПРИЈАВИ
ОД УКАЖУВАЧИ ЗА
НЕОБЕЗБЕДЕНА НИВНА
ЗАШТИТА

ДКСК нема објавено информации за предмети од овој вид.

ИТ-19

ДОСТАПНОСТ НА
ИНФОРМАЦИИ НА
ВЕБ-СТРАНИЦАТА ЗА
СОРАБОТКА СО ДРУГИ
ДРЖАВНИ ИНСТИТУЦИИ
ВО МАКЕДОНИЈА И ВО
СТРАНСТВО

ДКСК има објавено информации за остварена соработка со други државни институции во Македонија и во странство, односно за одржани работни состаноци и учествувала во повеќе работни групи.

(Поврзано со индикаторот ИП 19)

ИТ-20

ДОСТАПНОСТ НА
ИНФОРМАЦИИ НА
ВЕБ-СТРАНИЦАТА ЗА
СОРАБОТКА СО ГРАЃАНСКИ
ОРГАНИЗАЦИИ

ДКСК има објавено информации за остварената соработка со ГО, како и за потпишување два меморандуми. Текстовите на меморандумите не се јавно достапни.

(Поврзано со индикаторот ИП 20)

ИТ-21

ДОСТАПНОСТ НА
ИНФОРМАЦИИ НА ВЕБ-
СТРАНИЦАТА ЗА СОРАБОТКА
СО БИЗНИС-СЕКТОРОТ

Во овој квартален период ДКСК нема објавено информации за остварена соработка со претставници од бизнис-секторот.

ИТ-22

РЕДОВНО ПРЕЗЕНТИРАЊЕ
НА ПОСТИГНАТИТЕ
АКТИВНОСТИ И РЕЗУЛТАТИ
НА ЈАВНОСТА (ИТ 22)

На веб-страницата на ДКСК јавно се достапни 29 соопштенија.

ИТ-23

ДОСТАПНОСТ НА
ИНФОРМАЦИИ ОД
ОДРЖАНИ СЕДНИЦИ НА
КОМИСИЈАТА (ИТ23)

На веб-страницата достапни се информации за одржување три јавни седници кои биле отворени за јавноста и за медиумите, како и соопштенија во кои во целост се содржани одлуките донесени на тие седници.

Нема информации колку вкупно седници одржала Комисијата во овој период.

5. ОТЧЕТНОСТ

Отчетноста на ДКСК како независна и самостојна во вршењето на своите надлежности се осигурува доколку таа работи во интерес на јавноста и се спречува или ублажува потенцијалното работење за лични интереси. Отчетноста не подразбира само „вертикална отчетност“, односно хиерархиско одговарање пред друга институција, туку уште поважна е таканаречената „хоризонтална отчетност“. Таа вклучува следење од страна на други засегнати страни, меѓу кои и граѓаните, па зголемувањето на отчетноста пред граѓаните е еден од клучните механизми за унапредување на целокупната отчетност на ДКСК.

5.1 ОТЧЕТНОСТ ПРЕД ИНСТИТУЦИИТЕ

Отчетноста пред институциите се однесува на сите надлежности за кои ДКСК има законска одговорност да поднесе извештај за својата работа по одредена активност.

КОЛКУ ДКСК БИЛА ОТЧЕТНА ПРЕД ИНСТИТУЦИИТЕ ВО ПЕРИОДОТ 1 ОКТОМВРИ ДО 31 ДЕКЕМВРИ 2017 Г.?

ИНДИКАТОР	ОКТОМВРИ - ДЕКЕМВРИ 2017 Г.
ИО 2 ДОСТАВУВАЊЕ ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРИМЕНИ ПРИЈАВИ НА УКАЖУВАЧИ	ДКСК и Министерството за правда се должни до Собранието на Република Македонија да достават посебни годишни извештаи за примени пријави од укажувачи. ²⁷ Рокот за доставување на извештајот не е утврден со закон. ДКСК изготви и достави годишен извештај за примени пријави на укажувачи за 2016 г. во ноември 2017 г. ²⁸
ИО 3 ДОСТАВУВАЊЕ ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРИМЕНИ ПРИЈАВИ НА УКАЖУВАЧИ. ДОСТАВУВАЊЕ ПОСЕБЕН ИЗВЕШТАЈ ДО СОБРАНИЕТО НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА МОЖНИТЕ ЗЛОУПОТРЕБИ НА БУЏЕТСКИТЕ СРЕДСТВА, ЈАВНИТЕ ФОНДОВИ И СРЕДСТВАТА НА ЈАВНИ ПРЕТПРИЈАТИЈА И ДРУГИ ПРАВНИ ЛИЦА ШТО РАСПОЛАГААТ СО ДРЖАВЕН КАПИТАЛ ПОВРЗАНО СО ИЗБОРИ И ПОЛИТИЧКИ АКТИВНОСТИ	Согласно Законот за спречување на корупцијата, ДКСК најдоцна во рок од три месеца од завршувањето на изборите има обврска да му достави посебен извештај на Собранието на Република Македонија за можните злоупотреби на буџетските средства за време на избори. ДКСК подготви и поднесе посебен извештај за предвремените парламентарни избори одржани во декември 2016 г., по 11 месеци од нивното завршување, односно во ноември 2017 г. ²⁹

27 Член 15, став 2 од Законот за заштита на укажувачите

28 Извештајот е поднесен до Собранието на РМ на 17.11.2017 и истиот е достапен на <https://www.sobranie.mk/materialdetails.nspx?materialId=51c255a9-ffda-468d-b8ee-26853d9a7b42>

29 Извештајот е поднесен до Собранието на РМ на 17.11.2017 и истиот е достапен на <https://www.sobranie.mk/materialdetails.nspx?materialId=5d2da9b5-08e9-439e-acaf-bd46c5a0e8e7>

5.2 ОТЧЕТНОСТ ПЕРЕД ЈАВНОСТА

Отчетноста пред јавноста, граѓанските организации и приватниот сектор подразбира нивно редовно информирање за активностите и преземените мерки од страна на ДКСК. ДКСК за комуникација со јавноста ја користи веб-страницата www.dksk.mk. Еден од начините за активна отчетност кон јавноста е и преку исполнување на обврските наведени во Законот за слободен пристап до информациите од јавен карактер.

КОЛКУ ДКСК БИЛА ОТЧЕТНА ПЕРЕД ЈАВНОСТА ВО ПЕРИОДОТ ОД 1 ОКТОМВРИ ДО 31 ДЕКЕМВРИ 2017 Г.?

ИНДИКАТОР	ОКТОМВРИ - ДЕКЕМВРИ 2017 Г.
ИО 5 ВИД ИНФОРМАЦИИ КОИ ДКСК ГИ ДОСТАВИЛА ДО ЈАВНИТЕ ЕЛЕКТРОНСКИ И ПЕЧАТЕНИ МЕДИУМИ ЗА НЕЈЗИНИТЕ АКТИВНОСТИ И РЕЗУЛТАТИ	<p>Врз основа на податоците достапни на веб-порталот www.time.mk, објавени се вкупно 69 вести во кои се споменува ДКСК на 29 различни веб-страници. Најмногу од вестите се однесуваат на даденото мислење на ДКСК за минималната плата, за отворени предмети и потпишани меморандуми за соработка.</p> <p>Вкупниот број на прегледи на 29 вести за кои постои бројчаник на прегледи е 20.525. Најчитана е веста објавена на Плус инфо: Антикорупциска отвори предмет за унапредувањето на сопругот на директорката Донеvска.</p>
ИО 7 КОРИСТЕЊЕ НА СОЦИЈАЛНИТЕ МЕДИУМИ ЗА СПОДЕЛУВАЊЕ ИНФОРМАЦИИ СО ЈАВНОСТА	<p>ДКСК не користи социјални медиуми за споделување на информациите со јавноста.</p>

5.3 МИСЛЕЊА НА ГРАЃАНИТЕ ЗА ДКСК

Со цел да се оценат ставовите на граѓаните за ДКСК, беше спроведена теренска анкета на примерокот од 1.001 испитаник. Анкетата имаше цел да оцени дали граѓаните знаат што е ДКСК, кои ѝ се законските надлежности, што мислат за нејзината ефикасност, транспарентност и отчетност.

ДАЛИ ГРАЃАНИТЕ СЕ ЗАПОЗНАЕНИ СО РАБОТАТА НА ДКСК?

Половина од испитаниците слушнале дека постои ДКСК. Од нив, 19% слушнале за ДКСК пред една година, а 28% прв пат слушнале за ДКСК пред повеќе од пет години.

Најголем број граѓани ДКСК ја познаваат преку информации коишто ги добиле преку телевизија, радио (над 50% и во двата случаи) и интернет-вести и порталите. За разлика од анкетата која ја

спроведе МЦМС во 2017 г.³⁰ кога само 4% од граѓаните за ДКСК се информирале преку социјалните медиуми, сега тоа го прават 12% од испитаниците.

На прашањето колку сте запознаени со работата до ДКСК, само 2,4% граѓани одговориле дека се целосно запознаени, 46,4% дека се донекаде запознаени, а 49,6% изјавиле дека не се запознаени.

Повеќе од половина од граѓаните ги знаат надлежностите кои ѝ се дадени на ДКСК согласно законот. Имено, големо мнозинство од 83% од граѓаните знаат дека може во ДКСК да пријават случај во кој постои сомневање за корупција. Исто така, голем број од испитаниците (71%) знаат дека ДКСК ја евидентира и следи имотната состојба и промените на имотната состојба и дека поведува постапка за испитување на истата доколку постои сомневање. Голема разлика споредено со анкетата од 2017 година има во разбирањето на надлежностите на ДКСК да покренува иницијативи за контрола на финансиско-материјалното работење на здруженија и фондации. Така, во 2017 г. само 15,16 % од граѓаните одговориле дека ја знаат оваа надлежност, а во 2018 г. високи 70%. Претпоставка за оваа разлика во перцепцијата е иницирањето од страна на ДКСК на контрола на 21 граѓанска организација и една политичка. Додека, пак, иако во 2017 г. граѓаните најмногу (89,03%) ја препознавале ДКСК како одговорна институција за водење на Регистарот на избрани и именувани лица, сега таа нејзина надлежност ја препознаваат многу помал процент (54,80%), но сè уште мнозинство од граѓаните. Споредено со другите надлежности, останува понизок процентот (околу 60%) на граѓаните кои знаат дека доколку се најдат во улога на укажувач и не им се обезбеди соодветна надлежност, тоа може да го пријават во ДКСК..

Графикон 1. Надлежности на ДКСК

30 Резултатите од анкетата се дел од Кварталниот извештај бр.1, кој е достапен на <http://mcms.mk/images/docs/2017/sledenje-na-dsk-kvartalen-izveshtaj-br-1.pdf>

ШТО МИСЛАТ ГРАЃАНИТЕ ЗА ДКСК?

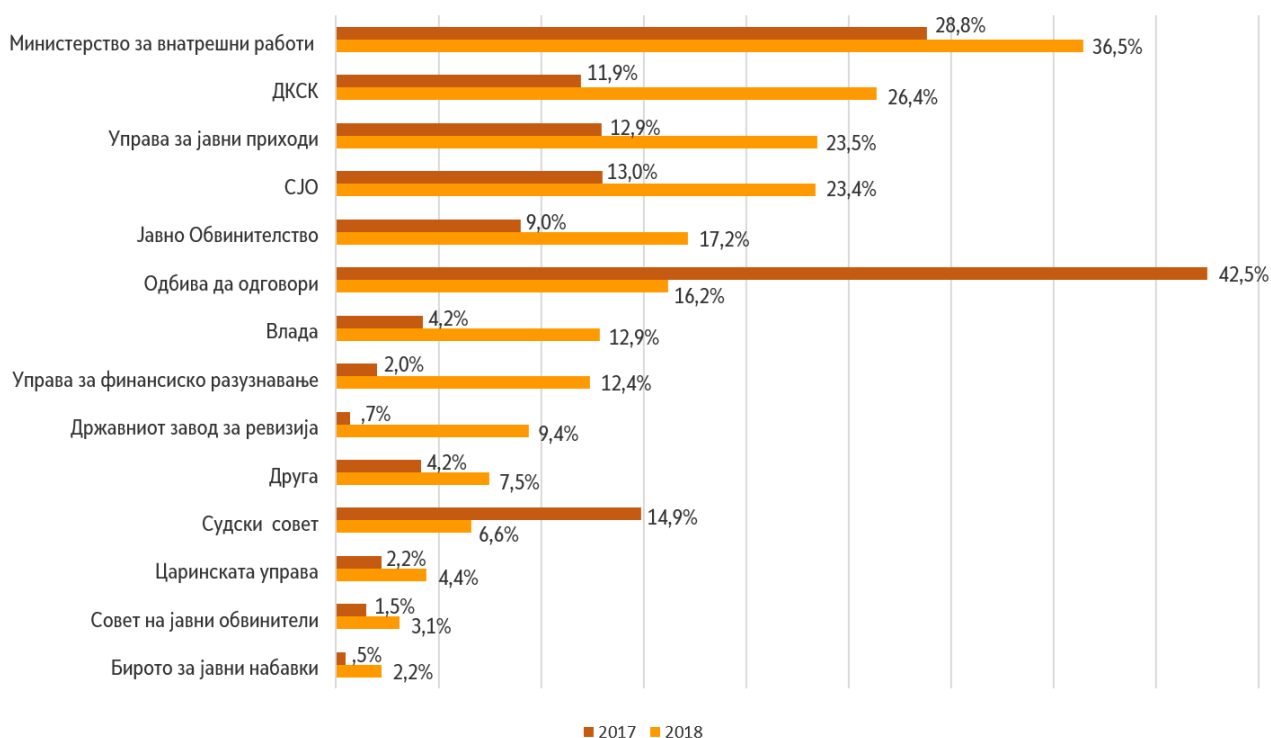
Доколку се жртви на корупција, најголем број од граѓаните корупција би пријавиле во полиција. Секој петти граѓанин, пак, би пријавил корупција во ДКСК, што наедно по полицијата, е следниот избор на граѓаните. Евидентен е фактот дека 14,9% од испитаниците не би пријавиле корупција во ниту една државна институција, кој процент е во благ пад во однос на спроведената анкета во 2017 година кога тој процент изнесувал 20,9%.

Графикон 2. Доколку се жртва на корупција, каде би ја пријавиле?

Според граѓаните, институција која најмногу придонесува во борбата против корупцијата во Македонија е Министерството за внатрешни работи. За разлика од 2017 г, кога ДКСК била на петтото место по бројот на испитаници (8%), во анкетата спроведена во 2018 г. ДКСК е препознаена како втора институција (13,1%) која најмногу придонесува во борбата против корупцијата. За разлика од над 28,7% од граѓаните кои одбиле да дадат одговор на ова прашање во 2017 г., бројот на такви испитаници во 2018 г., значително опаѓа (8%).

Графикон 3. Институции кои најмногу придонесуваат во борбата против корупцијата

ШТО МИСЛАТ ГРАЃАНИТЕ ЗА РАБОТАТА НА ДКСК КОН НИВ?

Запрашани да ја оценат ефективноста на ДКСК, секој трет граѓанин, односно 33,3% смета дека ДКСК воопшто не е ефективна и е зголемување во перцепцијата за неефективност споредбено со 2017 г., кога неефективноста била видена од 25,5% од граѓаните. Од друга страна, само 3,8% од граѓаните сметаат дека е многу ефективна ДКСК, додека пак половина од граѓаните или 50,8% ја оценуваат како малку и донекаде ефективна.

Графикон 4. Како би го оцениле работењето на ДКСК?

Мнозинство граѓани од 63,7% сметаат дека ДКСК ги штити интересите на поединци (приватен интерес на политичари, избрани и именувани лица), наспроти 12,7% кои веруваат дека ги штити интересите на граѓаните. Споредбено по години, нема разлика во однос на ставот дека ги штити интересите на поединците бидејќи зголемувањето е за 2,3 процентни поени, но има намалување од големи 15,5 проценти поени (од 28,2% на 12,7%) во верувањето дека ги штити интересите на граѓаните. Ова може да се толкува како пад на довербата на јавноста во ДКСК во однос на примарната улога да го штити јавниот интерес.

Графикон 5. Чи интереси ги штити ДКСК?

Според 72% граѓани, во медиумите нема доволно информации за ДКСК. За 77,6% граѓани информациите коишто се достапни во медиумите не им овозможуваат да се информирани за работата на ДКСК. Граѓаните многу ретко ја посетуваат веб-страницата на ДКСК. Дури 81,2% од граѓаните никогаш не ја посетиле страницата, а 11,1% ја посетиле еднаш. На редовна дневна, неделна и месечна основа, веб-страницата ја посетуваат незначителни 5,2% од граѓаните.

6. ЗАКЛУЧОЦИ

Од вкупно 30 индикатори следени во периодот на известување, а за кои се следи исполнувањето на законските обврски („обојување на индикаторите“), 12 се остваруваат целосно во согласност со закон, 15 се остваруваат делумно, а три не се остваруваат.

Антикорупциска проверка на легислативата (АПЛ) се спроведува, но не во целост. ДКСК има направено АПЛ за пет закони од првиот квартал, еден закон од вториот квартал и еден закон од четвртиот квартал. ДКСК не ги следи во целост планот и динамиката за АПЛ на веќе донесени закони. Владата во овој извештаен период има утврдено 48 предлог-закони на седница, кои треба да ги достави до ДКСК за задолжителна проверка на ризици од корупција. Нема информација дали Владата ги доставила до ДКСК предлог-законите и дали ДКСК направила АПЛ.

Постои напредок во практиките на известување од страна на ДКСК. За прв пат ДКСК подготви и поднесе посебен извештај за можни злоупотреби на средства за време на предвидените парламентарни избори одржани во декември 2016 г., Извештајот

беше подготвен 11 месеци по завршувањето на изборите, односно во ноември 2017г., но останува за забележување дека истиот е направен за прв пат.

ДКСК започна со поактивна примена на Законот за заштита на укажувачите и подзаконските акти.

ДКСК потпиша Меморандум за соработка со Транспаренси интернешнл Македонија кој предвидува соработка во активностите за зајакнување на ефикасната примената на Законот за заштита на укажувачите. Исто така, ДКСК подготви и поднесе извештај за примени пријави од укажувачи за 2016 г.

ДКСК не воспоставила механизми за следење на неисполнување на обврските на институциите што произлегуваат од надлежноста за водење на Регистарот и анкетните листови на избрани и именувани лица. Врз основа на податоците објавени во Службен весник, именувани се 326 лица на функции. Од нив, за 258 (79,14%) лица нема објавени информации ни во Регистарот за избрани и именувани лица, ниту во базата за имотна состојба. ДКСК можела да поведе, но нема информации дека повела иницијатива пред надлежен суд за да изрече глоба на институција или на одговорно лице од институцијата што не доставило податоци потребни за ажурирање на Регистарот.

ДКСК остварува соработка со државни органи. ДКСК одржа повеќе работни средби со домашни и странски државни органи. ДКСК склучи меморандум за соработка со Агенцијата за спречување на корупција на Црна Гора и учествуваше и на повеќе конференции, како во земјата така и во странство.

ДКСК делумно соработува со граѓанските организации - потписници на Меморандуот за соработка. Иако во извештајниот период ДКСК склучила два меморандуми за соработка и одржала неколку работни средби со граѓански организации, ДКСК не воспостави соработка за споделување податоци од значење за анализите во овој проект иако ѝ беше доставено барање за истите по принципот на претходно утврдената пракса и за истото не беше писмено известено.

ДКСК препознаена од граѓаните како институција за справување со корупцијата. Половина од граѓаните знаат дека постои ДКСК и се запознаени со нејзините надлежности. Граѓаните ја препознаваат ДКСК како една од трите институции кои најмногу придонесуваат во борбата против корупцијата и секој трет граѓанин би пријавил корупција во ДКСК.

ДКСК го штити поединечниот, а не јавниот интерес. Иако граѓаните ја препознаваат ДКСК како институција која придонесува во борбата против корупцијата и би пријавиле корупција во ДКСК, сепак повеќе од половина од нив сметаат дека ДКСК со својата работа го штити поединечниот, а не јавниот интерес. Поврзано со ова е и мислењето на повеќе од третина од граѓаните дека ДКСК неефективно ја врши својата работа.

7. ПРЕПОРАКИ

Потребна е поголема проактивност од страна на ДКСК во спроведувањето антикорупциска проверка на легислативата. Бидејќи станува збор за неодамнешна надлежност на ДКСК и наедно забелешка која треба да спречи можност за корупција заснована на легислатива, потребно е ДКСК да ги информира и едуцира институциите и пред сè Генералниот секретаријат на Владата на РМ за обврските што произлегуваат од Деловникот за работа на Владата на РМ, а се однесуваат на задолжителното доставување на сите предлог-закопи на мислење до ДКСК.

Потребно е да се подготви и поднесе посебен извештај за можни злоупотреби на средства за време на локалните избори одржани во октомври 2017 г. Согласно Законот за спречување на корупцијата, ДКСК најдоцна во рок од три месеци од завршувањето на изборите има обврска да му достави посебен извештај на Собранието на Република Македонија за можните злоупотреби на буџетските средства за време на избори- рокот е март 2018 г.

Потребно е редизајнирање на Регистарот на избрани и именувани лица и механизам за следење на неисполнетите обврски од страна на институциите. Досегашната пракса укажува дека ДКСК не го користи дадениот мандат за поттикнување и поведување постапка за санкции на институциите кои не ги исполнуваат обврските. Затоа потребно е ДКСК да развие механизми за следење на неисполнување на обврските што произлегуваат од надлежноста за водење на Регистарот на избрани и именувани лица. Исто така ДКСК да преземе чекори за надградба на апликацијата на регистарот и да обезбеди можност за користење на тие податоци од страна на правни или физички лица за создавање нови информации, содржини, апликации или услуги.

ДКСК треба да ги интензивира активностите за инсталирање на системот за следење на имотната состојба на избраните и именуваните лица со историски приказ. Покрај редовното ажурирање на базата за имотна состојба на избрани и именувани лица, потребно е да се воспостави електронска врска помеѓу Регистарот за избрани и именувани лица и базата на податоци од анкетните листови и да се обезбедат достапни историски податоци, со што лесно би се следела промената на имотната состојба на избрани и именувани лица.

ДКСК треба да биде поактивна во следење и примена на Законот за заштита на укажувачите. ДКСК треба преку разни кампањи, информативни настани и промоции да работи на подигање на свеста и знаењето на пошироката јавност за позитивните придобивки од укажувањето, но и на поттикнување на пријавувањето.

ДКСК својата работа треба да ја темели на соработка со граѓанскиот сектор и со организираниот приватен сектор. ДКСК треба редовно да одржува работни средби со претставници од граѓанскиот и приватниот сектор, да ги вклучува во своите активности, да ги кани да учествуваат на работилници, работни групи и обуки и да учествува и придонесува кон активности организирани од граѓанските организации и од приватниот сектор.

ДКСК треба да ја зголеми информираноста на јавноста за сите свои активности. ДКСК треба да објавува информации на својата веб-страница за сите преземени активности, за сите одржани седници на комисијата без исклучок, како и информации за учество и организација на работни состаноци, работни групи, работилници, обуки и конференции. ДКСК да ја разгледа можноста за присуство на социјалните мрежи и придобивката од истите. ДКСК да ги користи веб-страниците и другите електронски алатки на граѓанските организации за презентирање на сопствените активности.

